

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **J. T.**, bývajúcej v B., proti žalovanej **M. T.**, bývajúcej v P.P., zastúpenej JUDr. L. Č., advokátom so sídlom v B., **o určenie predmetu dedičstva**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 19 C 57/2006, v konaní o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 11. novembra 2008, sp. zn. 14 Co 226/2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 11. novembra 2008, sp. zn. 14 Co 226/2008 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom (po doplnení dokazovania v poradí druhým) z 11. apríla 2008 č.k. 19 C 57/2006-106 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že do dedičstva po poručiťovi O. M. patrí nehnuteľnosť zapísaná v pozemnoknižnej vložke č. X., katastrálneho územia P. ako parcela č. X., vedená v katastri nehnuteľností v registri "X." ako orná pôda, parcelné číslo X. o výmere X. m², na liste vlastníctva č. X., na žalovanú ako vlastníčku (ďalej len "nehnuteľnosť"). Žalobkyňu zaviazal k povinnosti zaplatiť na účet právneho zástupcu žalovanej náhradu trov konania v sume 233,09 € (7 022,-- Sk) do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Podľa názoru okresného súdu žalobkyňa v konaní nepreukázala existenciu neperfektnej darovacej zmluvy, predmetom ktorej malo byť darovanie nehnuteľnosti manželom M., ani dobromyseľnosť O. M. podľa § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len "OZ") držať celú nehnuteľnosť nepretržite ako svoju vlastnú (§ 134 ods. 1 OZ). Mal preukázané, že v dedičskom konaní po nebohej Z. M. (manželke O. M.) nebola táto nehnuteľnosť

prerokovaná a že okrem O. M. bola zákonnou dedičkou aj jej matka, čoho si O. M. musel byť vedomý. Okresný súd nepovažoval nehnuteľnosť ani za záhradu patriacu k domu č. X. v P., ktorého podiel spolu so záhradou O. M. zdedil po svojej manželke.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom (v poradní druhým) z 11. novembra 2008, sp. zn. 14 Co 226/2008 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že určil, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva po poručiteľovi O. M.. Žalovanú zaviazal k povinnosti zaplatiť náhradu trov konania vo výške 377,58 € (11 375,-- Sk) na účet právneho zástupcu žalobkyne do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Podľa názoru krajského súdu prvostupňový súd z vykonaného dokazovania vyvodil správny záver, že v konaní nebola preukázaná existencia neperfektnej darovacej zmluvy. V ďalšom však so súdom prvého stupňa nesúhlasil. Konštatoval, že medzi účastníkmi konania nebola sporná skutočnosť, že nehnuteľnosť patrila do vlastníctva J. P. (otca nebohej manželky O. M.), ktorú po jeho smrti zdedila jeho dcéra (nebohá manželka O. M.), po ktorej ako zákonní dedičia prichádzali do úvahy jej manžel O. M. a jej matka A. P.. Krajský súd mal za to, že nehnuteľnosť je práve tou záhradou, ktorú O. M. zdedil po svojej manželke spolu s podielom domu č. X. a pozemkom pod ním a ktorú aj užíval. Poukázal pritom na dedičské rozhodnutie po nebohej manželke O. M., v ktorom sa uvádza, že získava X. domu č. X. s pozemkom pod ním a so záhradou. K záveru, že nehnuteľnosť je touto záhradou dospel aj na základe toho, že nehnuteľnosť, tak ako je zapísaná a identifikovaná, sa v dedičskom rozhodnutí po nebohej manželke O. M. nenachádzala a nenachádzala sa ani v súpise nehnuteľností, ktoré po nej zdedila jej matka (X. árov poľnohospodárskej pôdy v súkromnom užívaní). Na základe uvedeného potom O. M. považoval za oprávneného držiteľa, keďže bol v súlade s § 130 ods. 1 OZ dobromyseľným so zreteľom na všetky okolnosti o tom, že mu nehnuteľnosť patrí. Zdôraznil pritom, že pri pochybnostiach, ktoré aj v prejednávanej veci boli, sa predpokladá, že držba je oprávnená (§ 130 ods. 1 druhá veta OZ). Vychádzajúc z týchto skutočností, podľa názoru krajského súdu O. M. splnil podmienky pre vydržanie predpokladané § 134 ods. 1 OZ, keď predmetnú nehnuteľnosť mal nepretržite v držbe po dobu 10 rokov a bol pritom oprávneným držiteľom.

Proti tomuto rozhodnutiu podala dovolanie podľa § 238 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) žalovaná z dôvodov uvedených v ustanovení § 241 ods. 2 písm. b) a c) O.s.p. Uviedla, že krajský súd správne konštatoval, že vlastníkom nehnuteľnosti bol J. P., že po jeho dcére Z. M. ako zákonní dedičia prichádzali do úvahy jej manžel a jej matka a že

nehnutelnosť do dedičstva zahrnutá nebola. Krajskému súdu vytýkala, že z vykonaného dokazovania vyvodil to, čo z neho vôbec nevyplývalo. Namietala, že by po J. P. mala dediť len jeho dcéra Z. M., keď ako zákonní dedičia prichádzali do úvahy aj jeho manželka a syn. Uviedla, že O. M. si musel byť vedomý tejto skutočnosti a nemohol byť potom v otázke držby dobromyseľný v tom, že jeho manželka mala zdediť celú nehnuteľnosť, z dôvodu ktorého ju ani nemohol vydržať do svojho vlastníctva a odvolací súd na základe uvedeného nemohol určiť, že nehnuteľnosť do vlastníctva po O. M. patrí. Odvolaciemu súdu vytkla, že hoci v rozhodnutí konštatoval nepretržitú držbu po dobu desiatich rokov, z jeho rozhodnutia nie je zrejmé časové vymedzenie dobromyseľnosti držby, čím je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky navrhla napadnutý rozsudok krajského súdu zmeniť tak, že potvrdí rozsudok súdu prvého stupňa a žalobkyňu zaviazá k povinnosti nahradiť jej trovy dovolacieho konania.

Žalobkyňa sa k dovolaniu nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 a 2 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolací súd je podľa ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. viazaný rozsahom podaného dovolania i uplatnenými dovolacími dôvodmi. Dovolacie dôvody, ktorými bolo dovolanie odôvodnené, dovolací súd pritom neposudzuje podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Zákonné ustanovenie § 237 O.s.p. pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a) až g) tohto ustanovenia

(ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Žalovaná nenamietala, že by v konaní došlo k procesným vadám v zmysle § 237 O.s.p. a existencia procesnej vady takejto povahy nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadať aj vtedy, ak nie je dovolaním namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Dovolací súd sa vzhľadom na zákonnú povinnosť a tiež vzhľadom na obsah dovolania zaoberal predovšetkým tým, či konanie bolo postihnuté vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b) O.s.p.). Dospel k záveru, že konanie odvolacieho súdu je takou (inou) vadou postihnuté.

Žalovaná vytýkala odvolaciemu súdu, že z vykonaného dokazovania vyvodil nesprávne skutkové závery, keď vychádzal z toho, že nehnuteľnosť zdedila Z. M. po svojom otcovi J. P.. Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k záveru, že neobstojí záver odvolacieho súdu, že nehnuteľnosť je práve tou záhradou, ktorú O. M. zdedil po svojej manželke. Je potrebné najskôr poznamenať, že žalovaná z rozhodnutia odvolacieho súdu nesprávne vyvodila konštatovanie súdu, že nehnuteľnosť do dedičstva po Z. M. zahrnutá nebola. Z rozhodnutia krajského súdu práve naopak vyplýva, že do dedičského rozhodnutia bola zahrnutá ako záhrada, ktorú O. M. zdedil. Tento skutkový záver krajského súdu je nesprávny. Z pripojeného spisu D 1803/81 vyplýva, že po smrti Z. M. zdedil jej manžel O. M. X. domu č. X. s pozemkom pod domom a záhradou, pričom z dedičského rozhodnutia je zrejmé o akú záhradu ide. V rozhodnutí sú záhrada i pozemok pod domom špecifikované (zap. č. X., m.č. X., pole o výmere X. siah a zap. č. X., m.č. X., roľa o výmere X. m²). V súčasnosti sú vedené na liste vlastníctva č. X., vedeného Správou katastra B. pre katastrálne územie P. (ďalej len LV č. X.) a špecifikované – pozemok pod domom, parcelným číslom X. o výmere X. m² a záhrada parcelným číslom X. o výmere X. m². Tieto nehnuteľnosti (aj záhrada) po O. M. už žalobkyni patrili z titulu dedičskej postupnosti a v súčasnosti sú vedené na I. T.. Zo spisu je zrejmé, že dom č. X. bol postavený na parcele č. X., vytvorenej aj z parcel záp. č. X. a X., m. č. X. a X., ktorých

vlastníkom bol J. P. a ktoré po ňom nadobudla dedením Z. M.. Z identifikácie parciel vyplýva, že po prevedení identifikácie ide v súčasnosti o parcely č. X. a X.. Sporná nehnuteľnosť preto nie je tou záhradou, ktorú O. M. zdedil po svojej manželke ako nesprávne vyvodil odvolací súd, keďže táto záhrada je identifikovaná parcelným číslom (X.) a výmerou (X. m²) a parcelné číslo nehnuteľnosti, ktorá je predmetom konania, vedenej v registri „X.“ katastrálneho územia P. je X. a jej výmera je X. m². Záver krajského súdu, že medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že nehnuteľnosť zdedila Z. M., z konania pred súdom prvého stupňa i odvolacím súdom nevyplýva. Keď potom na základe uvedeného mal krajský súd za to, že nehnuteľnosť zdedila Z. M. po svojom otcovi a ďalej, že po nej ju zdedil O. M., čo je v rozpore s vykonaným dokazovaním (viď vyššie – nejde o záhradu, ktorú O. M. zdedil), jeho záver je predčasný a ako taký nesprávny.

Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že za daného skutkového stavu nebolo preukázané, že nehnuteľnosť je práve tou záhradou, ktorú O. M. zdedil po svojej manželke. Tým, že súd z vykonaného dokazovania vyvodil nesprávne skutkové závery, ktoré z neho nevyplývajú, zaťažil konanie tzv. inou vadou konania, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b) O.s.p.).

Pokiaľ žalovaná v dovolaní namietala aj nesprávne právne posúdenie nadobudnutia vlastníctva k nehnuteľnosti O. M. vydržaním bez konkretizovania doby, odkedy mal O. M. nehnuteľnosť dobromyseľne držať, uvedeným sa Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na nesprávne skutkové závery odvolacieho súdu nezaoberal, keďže odvolací súd dobromyseľnosť držby O. M. vyvodil práve zo skutkového záveru, že nehnuteľnosť nadobudol dedením po svojej manželke.

V ďalšom konaní bude úlohou súdu v dokazovaní zistiť, či nehnuteľnosť bola predmetom dedičského konania po J. P. a kto ju zdedil. Dovolaním napadnuté rozhodnutie, aj pokiaľ ide o vypořádanie sa s otázkou o akú konkrétnu nehnuteľnosť ide, je na základe doposiaľ vykonaného dokazovania nepreskúmateľné. Pre zistenie skutkového stavu bude potrebné spolupracovať s príslušnou správou katastra a vyžiadať si od nej potrebné podklady, všetky záznamové a vkladové konania, najmä úplný výpis od založenia pozemnoknižnej vložky č. X., katastrálneho územia P., parcely č. X. až po súčasný stav vedenia v katastri nehnuteľností v súbore „X.“ ako orná pôda, parcelné číslo X. o výmere X. m², kópie originálov listu vlastníctva, snímky z pozemkovej mapy, geometrické plány, právne listiny, ako aj podklady vzťahujúce sa k vytvoreniu aj parcely registra „X.“, v rámci ktorej je táto parcela registra „X.“ obsiahnutá,

pokiaľ existujú, pre posúdenie, kde sa táto parcela nachádza, ako aj pre posúdenie jej polohy vo vzťahu k parcele č. X., záhrade o výmere X. m², zapísanej na LV č. X. katastrálneho územia P., nakoľko parcely registra „X.“ sa zväčša nachádzajú v extraviláne obce (čo však nie je pravidlo) a označujú sa ako združené pozemky alebo parcely určeného operátu.

So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. októbra 2010

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová

